

De rødgrønne samarbeidspartienes budsjettforslag for 2021

**Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne,
Sosialistisk Venstreparti og Venstre sitt forslag til
Budsjett 2021 for Halden kommune**

Lagt frem i formannskapet 03. desember 2020.

Forslag til vedtak

1. Arbeiderpartiets, Senterpartiets, Miljøpartiet De Grønnes, Sosialistisk Venstrepartis og Venstres budsjett- og økonomiplanforslag for 2021-2024 vedtas i henhold til Budsjettskjema 1A, 1B, B3, 2A og 2B med de fastlagte nettorammer, tiltak og verbalpunkter som følger av samarbeidspartienes forslag.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i budsjettskjema 1B. Forslag til budsjettjusteringer skal forelegges politisk behandling.
3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapportere eventuelle avvik til hovedutvalg, formannskap og kommunestyret. En forsterket rapportering legges fram kvartalsvis.
4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til budsjettskjema 2B.
5. Hovedutvalgene kan foreta omdisponering i driftsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, inntil 1 million kroner per tiltak etter innstilling fra kommunedirektøren.
6. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 12,9 mkr for 2021.
7. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 574,995 millioner kr. VAR-lån utgjør 228,000 millioner kr av den totale lånesummen. Lånene avdras med en vektet avdragstid sett opp mot objektenes levetid. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.
8. Trekkrettighet i bank reduseres til 100 millioner kroner i 2021.
9. Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2021 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4). Det skrives også ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med tre syvendedeler til fire syvendedeler i 2021 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punkt).

Halden kommunestyre vedtok at kommunen gjennomfører alminnelig omtaksering for eiendomsskatt i 2020 for samtlige faste eiendommer jf. esktl. § 8-a-3 nr. 2 med virkning fra skatteåret 2021. Formannskapet vedtok i møte 30.04.20 at man for 2021 skulle bruke Skatteetatens formuesverdier/boligverdi som grunnlag for boligeiendommer, og at eiendommer som ikke har dette skal takseres av kommunen. Denne omtakseringen er pågående, og nye takster iverksettes fra skatteåret 2021.

For utskriving av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. esktl. § 8 C-1. For øvrige faste eiendommer gjennomføres allmenn kommunal taksering jf. esktl. § 8 A-2 og 8 A-3.

Det tas således forbehold om justering av skattesatsene, bunnfradrag og øvrige bestemmelser foreslått nedenfor i forhold til nye eiendomsskattetakster etter fullført omtaksering.

Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivningen av eiendomsskatt for året 2021:

a) Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter esktl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.

b) Med hjemmel i esktl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 4 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 4 promille av takstverdien jf. esktl. § 12, bokstav b.

c) I tillegg gis etter esktl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 250 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i næringsvirksomhet.

d) Etter esktl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eiedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».

e) Etter esktl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.

f) Etter esktl. § 5, bokstav h, skal fritas «eiedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt for våningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.

g) Kommunens skattetakstvedtekter.

9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/forskrifter, med de endringer som følger av samarbeidspartienes budsjettforslag, vedtas.
10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2021, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20. november.
11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter.
12. Forskrift for kommunale vann- og avløpsgebyrer, forskrifter bygg, plan, utslipp, deling, eiendomsregistrering og seksjonering, forskrifter om anløpsavgift og forskrifter om feiing og tilsyn vedtas.

Innledning

Med dette dokumentet legger partiene Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Sosialistisk Venstreparti og Venstre fram et felles forslag til budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 for Halden kommune.

Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan legges til grunn for samarbeidspartiernes forslag. Vårt forslag til budsjett og økonomiplan fremkommer derfor som endringer/justeringer i forhold til kommunedirektørens forslag.

Dette er et budsjett for 2021 som reflekterer den krisen som landet og kommunen står i som følge av koronapandemien. Det reduserte økonomiske handlingsrommet vi har fått, gjør at vi i mindre grad i 2021 kan realisere de sakene vi la opp til samarbeidsavtalen.

Hovedprioriteringer i budsjettet

Halden kommune står i en tid med mye økonomisk usikkerhet. Koronapandemien har krevd store ressurser som ikke fullt ut blir kompensert av staten. Hvor mye pandemien vil hemme aktiviteter og skatteinntekter neste år er vanskelig å fastslå. Om noen få år må kommunen tilpasse seg reduserte overføringer fra staten og en aldrende befolkning. Vi møter denne økonomiske usikkerheten ved å sette av 29,6 millioner til kommunens frie disposisjonsfond og 6,75 millioner til egenkapitalfinansiering av investeringer.

Prioriteringen sikrer kommunens drift mot uventede kriser (som korona), mot økning i rentenivået og mot andre uforutsette kostnader. Videre sikrer den de store investeringene som nå må gjøres, som for eksempel ny sentrumsskole, nytt helsehus og ny brannstasjon. Men prioriteringen fordrer nøkternhet, noe samarbeidspartiernes forslag bærer preg av. Vi reverserer noen kutt og legger til noen styrkinger, men på en måte som i liten grad rokker ved hovedlinja som er lagt i kommunaldirektørens forslag.

Halden kommune skal ha en sunn og bærekraftig økonomi som ivaretar kommunens ansvar for tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og samfunnsplanlegging. Halden kommune skal fortsatt ha arbeid, kunnskap og klima som de viktige satsingsområder i årene som kommer. I tillegg må kommunen håndtere omstillingsprosesser knyttet til endringer i demografien, bedre folkehelsen og å nå klimamålene.

Halden kommune skal legge til rette for verdiskaping, vekst og utvikling både i kommunal og privat regi. Å skape nye arbeidsplasser er en viktig forutsetning for å opprettholde en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi. Kommunen skal fortsatt føre en langsiktig, forutsigbar og ryddig personalpolitikk overfor egne ansatte. Treparts-samarbeidet skal videreutvikles. Ved å føre en langsiktig, forutsigbar og ryddig personalpolitikk skal kommunen bidra til å gi sine ansatte trygghet og gode livsvilkår. De ansatte er kommunens viktigste ressurs, og må prioriteres. Arbeidet med heltidskultur i kommunen må fortsette og bruken av midlertidige ansatte, variabel lønn og innleie av vikarbyråer skal reduseres.

Alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn, skal sikres gode oppvekstsvilkår slik at de kvalifiserer seg for arbeidslivet. Forebyggende arbeid hos barn og unge er derfor viktig. Målet er at flest mulige skal bli sysselsatt og delta i arbeidslivet. De som av ulike grunner faller utenfor arbeidslivet, skal sikres et verdig liv.

Kommunens totale bygningsmasse utgjør en viktig ressurs som må forvaltes og vedlikeholdes på en forsvarlig måte. Det skal utarbeides en oversikt over ledige kommunale bygg og kommunens behov for arealer i fremtiden. Kommunale eiendommer, som blir ledig, må vurderes om de kan reguleres og tilrettelegges for boliger, i tillegg til å vurderes i et byutviklingsperspektiv med sikte på å finne fellesskapsløsninger i samarbeid med private gårdeiere.

Halden kommune skal bli et nullutslippssamfunn innen 2050. God klimapolitikk skal føre til en grønn, økonomisk omstilling i årene som kommer. Hensynet til biologiske mangfold skal vektlegges og styrkes. Klimaplanen og klimaregnskapet skal brukes aktivt i all kommunal planlegging. Det er satt av 1,5 millioner til å gjennomføre tiltak i klimaplanen.

Halden kommune skal ta en aktiv rolle i sentrumsutviklingen i samarbeid med grunneiere, entreprenører og andre partnere. Halden kommune skal jobbe for at det kommer nye boenheter i sentrum innenfor en prisklasse som folk med middels inntekt, eldre, barnefamilier og førstegangskjøpere har råd til. Kommunen skal også jobbe for en byutvikling som legger til rette for at det er lettest mulig for flest mulig å gjøre klimasmarte valg i hverdagen. Det er satt av midler til 2 nyansettelser for å styrke kommunens kapasitet til å jobbe med sentrumsutvikling og sosial boligbygging.

Halden kommune skal intensivere arbeidet med å lage en boligsosial strategi. Hensikten med en strategi, og tydelige mål, er å synliggjøre at det er et felles ansvar for stat, kommune og samarbeidspartnere å ha fokus på boligsosialt arbeid, og jobbe i fellesskap for å bidra til å nå målene. Dersom man lykkes med det boligsosiale arbeidet, vil man oppleve positive ringvirkninger innen andre områder, som helse, utdanning og integrering. Arbeidet med Velferdspiloten skal i den forbindelse videreføres og intensiveres.

Kommunes nye arealplan vil legge til rette for vekst og utvikling i de neste tiårene. I planarbeidet skal det legges til rette for bosetting og næringsutvikling også i distriktene. Kommunens landbruksavdeling skal inspirere og styrke jordbruks- og skogbruksnæringen. Turisme og kulturaktiviteter i hele Halden skal oppmuntres og gis bistand. Det skal arbeides for bedre kollektivløsninger med både buss og jernbane, bl.a. ved togstopp på Kornsjø. Det skal fortsatt arbeides med utbedring og asfaltering av kommunale grusveier.

Halden kommune skal sikre hensiktsmessige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester overfor befolkningen. Tjenestene skal sikre at tilbudene er basert på faglighet og brukermedvirkning.

Halden kommune har et rikt og variert kulturliv. Kommunen skal gjennomgå plassering og innhold i ulike kulturarenaer og legge til rette for medvirkning av både profesjonelle og amatører.

Økonomiske rammevilkår

Året 2020 har vært et utfordrende år for hele landet, både menneskelig og økonomisk. Pandemien har medført store samfunnsmessige utfordringer for befolkningen i Halden. Halden kommune har måtte prioritere arbeidet med å bekjempe smittespredning, oppfølging av syke og støtte mennesker som har blitt permittert eller mistet arbeidet sitt. Halden kommune har vist stor handlekraft i dette arbeidet, og samarbeidspartiene vil uttrykke en stor takk for den innsatsen de ansatte i kommunen har gjort overfor medborgere.

På tross av merarbeid med pandemien, ligger kommunen an til å gå i økonomisk balanse i 2020 dersom en ser bort for ekstraavgifter i forbindelse med pandemien. Halden kommune har klart å levere tilfredsstillende tjenester til innbyggerne. Samarbeidspartiene har som målsetting at kommunen skal gi innbyggerne gode tjenester. Orden og bærekraft i økonomien er helt grunnleggende for samarbeidspartiene, også i et langsiktig perspektiv. All erfaring viser at ubalanser i kommuneøkonomien går mest utover de som har minst fra før.

Samarbeidspartiene støtter i hovedsak kommunedirektørens forslag for oppbygging av fondsreserver. Kommunen står overfor store investeringskostnader som må delfinansieres med egenkapitalinnskudd. Likevel må en bruke noe av kommunedirektørens forslag til fondsavsetninger for å nå målsettingen om å levere gode tjenester.

Kommune-Norge står overfor store utfordringer de nærmeste årene. Prognoser peker på at fødselstallene synker mens antall eldre øker kraftig. Dette vil medføre økte utgifter for kommunene. Velferdskommunen skal bygges med forutsigbare økonomiske rammer. Det har vært begrenset realvekst i kommunesektoren over tid og hvor langt vi kommer i å virkeliggjøre våre ambisjoner fremover, vil avhenge av rammevilkårene andre setter for oss. Kommuneøkonomien Stortinget og regjering legger opp til de kommende årene, med de totale rammene for kommunesektoren og finansieringsordninger for fordeling av inntekter og utgifter påvirker Halden kommunes økonomi.

Det er våren 2020 nedsatt et offentlig utvalg som skal gjennomgå inntektssystemet til kommunene. Utvalget skal blant annet se på hvordan inntekter og utgifter bør utjevnes mellom kommunene, foreslå en ny kostnadsnøkkel og delkostnadsnøkler for ulike sektorer i kommunal tjenesteproduksjon og vurdere hvilke tilskuddsordninger som trengs og hvordan de bør innrettes. Etter planen skal utvalget avlegge sin utredning og rapport i løpet av våren 2022. Som del av arbeidet har utvalget bedt kommunene komme med innspill til nytt inntektssystem for kommunesektoren. Halden kommune skal aktivt være med og gi innspill til utvalgets arbeid. Det bør i den sammenheng søkes å synliggjøre i hvilken grad folkehelseutfordringer i egen kommune fanges opp i dagens inntektssystem.

Kommunen skal gjennom sine anbud og innkjøp fortsette arbeidet med å motvirke sosial dumping, styrke fagopplæringen, sikre at Oslo-modellen virker, stille tydelige klima- og miljøkrav til leverandører, entreprenører og vektlegge kjøp av kortreist mat og tjenester.

Samarbeidspartiene vil fortsatt ha fokus på at kommunale oppgaver primært skal drives i kommunal regi, og at det ikke gjennomføres en nedbygging av disse tilbudene. I tillegg ønsker samarbeidspartiene ikke en ytterligere konkurranseutsetting og privatisering av kommunale tjenester.

Justeringer i forhold til kommunedirektørens forslag til budsjett 2021 – drift

Rammejusteringer totalt i budsjett 2021:

Nettorammer (millioner kroner)	Kommunedirektørens forslag	Samarbeidspartiernes forslag - nettoeffekt	Nye nettorammer
Undervisning og oppvekst	699,50	14,0	713,50
Helse og mestring	669,45	0,55	670,00
Samfunn og samskaping	175,26	4,45	179,71
Teknisk	87,23	4,25	91,48
Sentraladministrasjonen	96,45	-1,25	95,20

Ugiftssiden:

Tiltak – drift (millioner kroner)	Budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Undervisning og oppvekst:				
Reversering av generelt innsparingskrav	3,5	3,5	3,5	3,5
Undervisningsmateriell - ny læreplan	0,8	0,0	0,0	0,0
Skole- og miljøsenderet (0,8 mill fra 2022)	0,0	0,8	0,8	0,8
2 helsesykepleiere - forebyggende arbeid (halvårseffekt 2021)	1,0	2,0	2,0	2,0
Helse og mestring:				
Opprettholde flyktninghelseteam	1,1	1,1	1,1	1,1

Samfunn og samskaping:				
Styrking Biblioteket	1,0	1,0	1,0	1,0
Fargespill	0,5	0,0	0,0	0,0
Frivilligsentralen - ½ stilling	0,45	0,45	0,45	0,45
Teknisk:				
Vedlikehold av kommunale bygg	2,0	2,0	2,0	2,0
Tiltak klimabudsjett	1,5	1,5	1,5	1,5
Kommunal planlegging:				
2 nye planleggere - 100% stilling (halvårseffekt 2021)	1,0	2,0	2,0	2,0
Sum tiltak	12,85	14,35	14,35	14,35

Våre forslag til justeringer og tiltak gir et inndekningsbehov på 12,85 millioner kroner i 2021.

De nøyaktige resultatene på eiendomsskatten etter retakseringen i 2020 foreligger ikke når samarbeidspartiene presenterer sitt budsjettforslag i formannskapet 3. desember. Vi har likevel valgt å synliggjøre og allerede nå varsle om en moderat, men likevel viktig bruk av et forventet økt handlingsrom som følge av retakseringen. Hvilke prioriterte tiltak dette gjelder følger under:

Tiltak – drift (<i>millioner kroner</i>)	Budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Skoleskyss Os	1,5	3,3	1,5	0,0
Ferieordning PU	0,2	0,2	0,2	0,2
Karrestad barnehage	1,6	3,85	3,85	3,85
Ungdomsklubb	1,0	1,0	1,0	1,0
Reversering av øvrige kutt innen undervisning og oppvekst (se s. 18)	6,1	8,35	8,35	8,35

Barnetrygd ikke medregnet i øk. sosialhjelp (fra 1. juli 2021)	1,75	3,5	3,5	3,5
Sum tiltak	12,15	20,2	18,4	16,9

Justeringene og tiltakene er nærmere beskrevet fra og med side 9, mens en oversikt over forslag til inndekning følger under.

Inntektssiden og øvrig inndekning/omprioriteringer i drift:

Samme realvekst i skatt og rammetilskudd legges til grunn som i kommunedirektørens forslag.

Konkrete forslag til inndekning av våre tiltak og endringer summert til 12,85 millioner kroner:

- 8,35 millioner kroner fra bunnlinja.
- 0,3 millioner kroner i reduserte renteutgifter og avdrag på lån som følge av lavere investeringstakt- og nivå.
- 1,0 million kroner omdisponeres fra administrasjon.
- 2,0 millioner kroner i reduserte pensjonskostnader.
- 1,2 millioner står igjen på ulike tilskuddsordninger etter saldering av budsjett 2020.

Eiendomsskattesatsen holdes på samme nivå som i kommunedirektørens forslag. Eventuell nedjustering av promille kommer som et resultat av retakseringen og de prioriterte tiltakene som legges inn, samtidig som det blir nødvendig å se på muligheter for en bedre fordeling og en mer sosial profil på innrettingen av eiendomsskatten. Våre forslag til prioriterte tiltak på utgiftssiden som forventes dekket av endringer i eiendomsskatten er nærmere beskrevet i tabellen over.

De prioriterte tiltakene summerer seg til 12,15 millioner kroner. Dette sammen med en styrking av bunnlinja på 2,35 millioner kroner foreslås dekket ved en moderat bruk av økt handlingsrom som følge av retakseringen i 2020 på 14,5 millioner kroner.

Totalt sett betyr dette at kommunedirektørens bunnlinje reduseres med 6,0 millioner kroner i 2021, slik at noe mindre avsettes til disposisjonsfond. Dette må ses i sammenheng med at både kommunedirektørens og samarbeidspartiernes budsjettforslag medfører en noe utjevnet og nedskalert investeringstakt samtidig som styrings- og pengemarkedsrente forutsettes lav både gjennom den kommende fireårsperioden og i et mer langsiktig perspektiv.

Utover egne prioriteringer støtter samarbeidspartiene kommunedirektørens forslag om oppretting av en prosjektlederstilling for arbeid med heltidskultur, 3,9 millioner kroner i lønnsmidler til hjemmesykepleien, 1,3 millioner kroner til rask psykisk helsehjelp, videreføring av økt sosialhjelp til statlige satser, videreføring av rektorstillingen på Prestebakke skole, prosjektstilling "Vi kultur", opptrapping Opera Østfold, midler til kultursjef, midler til kulturrådet, styrket analyseressurser innen økonomi og midler til omstilling.

Justeringer i forhold til kommunedirektørens forslag – investering

Endringer investering (tusen kroner)	2021	2022	2023	2024
Økonomisk lønnsom/Annet:				
Arbeids- og aktivitetssenter	500	10 000		
DNBE			5 000	
Ny svømmehall i sentrum		100 000	120 000	
Besøksenter Gjellestadskipet - forprosjekt	500			
Konservativen			2 000	2 000
Stigebil (skyves)	-7 500	7 500		
Velferdsteknologi	-2 000			
Selvkost:				
Smarte vannmålere (skyves)	-19 000	4 000	10 000	5 000
Sum endringer	-27 500	121 500	137 000	7 000

Nærmere om ulike tiltak, investeringer og verbalpunkter i budsjettforslaget

Undervisning og oppvekst:

Effektiviseringstiltak for alle enheter

Det generelle innsparingskravet reverseres i planperioden.

Undervisningsmateriell

Det settes av 800 000 kroner i 2021 til undervisningsmateriell knyttet blant annet til ny læreplan i skolen.

Skole- og miljøsenderet opprettholdes

Reduserte lønnsutgifter ved skole- og miljøsenderet gjennomføres ikke og det settes av 800 000 fra og med 2022. Skole og miljøsenderet er et godt og tiltrengt kommunalt tilbud som videreføres med dagens drift. Da dette kun er et tilbud til elever i ungdomsskolen, bes kommunedirektøren utrede mulighetene for å etablere lignende alternative opplæringsarenaer for elever på barnetrinnet.

Helsesykepleiere - forebyggende arbeid

På Kommunebarometeret for 2019 falt Halden fra plass 337 til 408 (av 420) på kategorien for helse. Forebyggende tiltak er den beste investeringen i folk sin helse. I dag mangler Halden kommune 4,5 helsesykepleiere, som nettopp har som formål å jobbe forebyggende, for å få tilfredsstille nasjonal norm. Samarbeidspartiene vil fortsette styrkingen av forebyggende arbeid fra 2020-budsjettet og vil ansette to helsesykepleiere i løpet av 2021. Kommunedirektøren bes se på muligheten for at resten av underdekningen ansettes i 2022.

Barnehagestrategi

Kommunedirektøren skal utvikle en langsiktig strategi for de kommunale barnehagene. Denne strategien må vise hvordan den bidrar til at Halden kommune når klimamålene, hvordan flest mulig skal ha tilgang til barnehage i nærområdet og hvordan barnehagestrukturen skal bidra til integrering.

Flytende skolegrenser

Kommunedirektøren skal utrede mulighetene for å ha flytende skolegrenser med henblikk å utnytte den enkelte skole optimalt. I dette arbeidet skal kommunedirektøren se på hvilken klassestørrelse som er ideell pedagogisk, økonomisk og for livsmestring.

Bruk av skolene og barnehagene som nærmiljøarenaer

Kommunedirektøren jobber videre med å gjøre alle skoler og barnehager i Halden til nærmiljøarenaer.

Os-prosjektet

Det skal bygges 1-7 skole, idrettsarena og basishall som planlagt på Os-tomta i henhold til gjeldende vedtak og framdriftsplan.

Helse og mestring:

Flyktninghelseteam

Nedleggelse av flyktninghelseteamet reverseres med 1,1 millioner kroner i planperioden.

Krisesenter

Det planlegges, som tidligere vedtatt, for ny krisesenterløsning lokalisert i Halden. Vi følger opp Handlingsplan mot vold i nære relasjoner som ble vedtatt i kommunestyret 2020, med blant annet å sørge for et godt, tilgjengelig og lavterskel krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler i nære relasjoner.

Aldersvennlig samfunn

Seteheis i flerleilighetsbygg/blokker inntil 4 etg. som ikke har heis er et godt hjelpemiddel for å få folk til å bo lenge hjemme. Dagens gebyr for søknad og installasjon av seteheis kan bli på 12 400 kroner, og det kan ende med avslag som gjør at mange avstår fra å søke. Gebyrene knyttet til søknad om seteheis i flerleilighetsbygg/blokk inntil 4 etg. som ikke har heis foreslås derfor redusert til totalt 2 000 kroner.

Omsorgsstønad

Kommunedirektøren bes utrede omfanget og mulighetene, samt gjøre en beregning av kostnadene, ved å sette omsorgsstønaden til samme nivå som tariffavtalt avlønning for hjelpepleier/helsefagarbeider - slik som helsedirektoratet anbefaler.

Arbeids- og aktivitetssenter

Kommunedirektøren er i gang med en utredning av lokalisering av arbeid – og aktivitetssenter for personer med nedsatt funksjonsevne. Denne vil bli lagt frem til politisk behandling primo 2021. Når saken har vært til behandling vil investeringskostnadene legges inn i økonomiplanen.

Velferdsteknologi

Redusert investeringsramme på velferdsteknologi er knyttet til ubrukte investeringsmidler fra tidligere år og prognosen for 2020. Det forutsettes at ubrukte midler i 2020 i størrelsesorden 2 millioner kroner rebevilges til 2021.

Samfunn og samskaping:

Nye Halden bibliotek

Biblioteket styrkes med 1,0 million kroner for å gi rom for innkjøp av nytt materiell og mer aktivitet. Biblioteket har en nøkkelrolle i arbeidet med utjevning av sosiale ulikheter i Halden kommune. Det er et åpent og helt gratis sted hvor det er mulig for alle å bli sett og å søke svar og få hjelp til å finne veien videre. Derfor er det fantastisk at Halden bibliotek kan flytte inn i nye lokaler neste år! Det skal legges til rette for at biblioteket blir meråpent.

Fargespill

Det settes av 500 000 kroner til Fargespill i 2021. Tildelingen knyttes til ubrukte midler under tilskuddsordningen til barn- og ungdomstilbud i 2020 og gis under forutsetning om at fylkeskommunen også bidrar.

Frivilligsentralen ½ stilling

Frivilligsentralen gjør en uvurderlig innsats for alle, spesielt når det kommer til integrering. Dette så vi spesielt i forbindelse med starten av pandemien der Frivilligsentralen sørget for at oppdatert informasjon kom ut til innvandrer miljøene på deres eget språk. Samarbeidspartiene styrker derfor Frivilligsentralen med ½ stilling.

Støtte til Rådene

Halden Idrettsråd og Halden Kulturråd har viktige funksjoner for henholdsvis idretten og kulturlivet i Halden og er gode samarbeidspartnere for kommunen. En viktig forutsetning for det gode samarbeidet er at rådene har ressurser til å delta aktivt sammen med kommunen for idrettens og kulturens beste. Derfor opprettholder vi kommunedirektørens forslag om å øke driftsstøtten til begge rådene i 2021.

Brygga kultursal

Kultursalen har i en årrekke gått med underskudd med negative konsekvenser for stramme kulturbudsjetter. Dette er en uholdbar situasjon, i og med at kultursalen i all hovedsak drives

som en kommersiell virksomhet. Tap knyttet til arrangementer med profesjonelle artister skal ikke gå ut over barn og unges kulturtilbud. Kommunedirektøren bes derfor omgående om å legge frem forslag til ny organisering og driftsmodell for Brygga kultursal som gir nødvendig økonomisk forutsigbarhet og etterrettelighet for kultursektoren i kommunen.

Ny organisering og driftsmodell for kultursalen er viktig å få på plass for å avklare de økonomiske konsekvensene for kommunen av at Det Norske Blåseensemblet (DNBE) vil bygge og ta i bruk nye øvings- og konsertlokaler i Halden. Kommunen skal være en viktig støttespiller for DNBE og setter av midler i 2023 til prosjektering av nye lokaler under forutsetning at omstillingen av Brygga har gitt nødvendig økonomisk forutsigbarhet og at fylke og stat bidrar vesentlig til prosjektet.

Ny svømmehall i sentrum

Å gi barn svømmeopplæring er en livsviktig oppgave for Halden kommune og av den grunn må bygging av ny svømmehall i sentrum prioriteres. Investeringsrammen på 270 millioner kroner til bygging av ny svømmehall i Halden sentrum videreføres derfor i økonomiplanen. Hvis kommunen bygger et 25x21 meters svømmebasseng pluss et 12,5x8,5 varmtvannsbasseng på tilsvarende måte som i f.eks Austevoll, Aurskog-Høland, Asker (Holmenbadet), Voss og Bømlo vil denne ramma være romslig. Videre gjenstår det å se om den er romslig nok til å bygge et nøkternt 50m basseng (skal utredes våren 2021). Hvis vi legger til grunn at anlegget får vanlig tilslag på tippemidler, et middels godt besøk av et betalende publikum (3,75 årlige besøk pr. innbygger), moderate leieinntekter og innsparing som følge av nedstengingen av anlegget på Remmen, vil investeringen ikke svekke driftsbudsjettet i Halden kommune.

Besøkssenter Gjellestadskipet

Gjellestadskipet er en arkeologisk oppdagelse av internasjonal interesse. I samarbeid med bl.a. Viken fylkeskommune og Kulturhistorisk museum arbeides det for å skape et besøkssenter på Gjellestad. Vi setter av kr 500 000 til å utrede et slikt senter.

Utstillingsarena for kunst og kultur

Halden kommune har i dag svært mangelfulle arenaer for framvisning av kunst. I forbindelse med det store arbeidet som nå gjøres med å gi nye lokaler til bl.a. bibliotek, kino og museum, skal det sees på muligheter til å finne egnede lokaler også for kunsten, bl.a. ved å søke å finne en god utstillingsarena for Lise Amundsens skulptursamling.

Kirkens Bymisjon

Kirkens Bymisjon har bygd opp en god og meningsfull aktivitet i Halden over de siste årene. Deres tjenester og deres omsorg gjør en forskjell for mange. Det er en målsetting å øke samarbeidet med Kirkens Bymisjon. Gjennom et tettere samarbeid vil Halden kommune og NAV, gjerne med en tredjepart, skape nye, meningsfulle prosjekter og tilbud for ulike grupper, og i fellesskap søke finansiering til disse gjennom nasjonale, regionale og lokale ordninger.

Prosjektet Byparken skal bli en aktivitetsarena for ungdom som er på vei til, eller har falt ut av skolen. Prosjektet Byparken har som målsetting å skape en trygg og inkluderende møteplass,

samt forebygge radikaliserings-, rus- og kriminalitet for barn og unge i Halden mellom 10-20 år. Dette er et samarbeid mellom Bane NOR Eiendom og Kirkens Bymisjon i Østfold, hvor man restaurerer det gamle Godsbygget ved stasjonsområdet. Byparken må innarbeides i de kommende planer for utvikling av området rundt jernbaneområdet. Kommunedirektøren oppretter en dialog med Bane NOR Eiendom for at dette skal ivaretas.

Gratis bruk av idrettsanlegg for barn og unge

For å sikre gratis tilgang til idrettsanlegg for barn og unge under 18 år er det viktig at kommunedirektøren utreder omfang og innretning på en eventuell kommunal driftsstøtte til idrettslag med egne anlegg. Dette arbeidet er planlagt i rulleringen av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i 2021 som angitt i planprogrammets satsingsområder.

Konservativen

Halden kommune eier den 250 år gamle bygningen i Oscars gate. Konservativen har nasjonal interesse som den eldste teaterbygningen i Norge og Riksantikvaren har gjentatte ganger signalisert støtte til restaurering. I de siste 30 år har Konservativen stått som en byggeplass. Ferdig restaurert vil bygningen bli et funksjonelt kulturbygg. Det settes derfor av midler til dette i investeringsplanen fram mot 2025.

Teknisk:

Vedlikehold av kommunale bygg

Vedlikeholdet av kommunale bygg styrkes med 2 millioner kroner i planperioden 2020.

Tilrettelegge for økt bruk av sykkel

Det er avsatt 1,5 millioner i investeringsbudsjettet til å tilrettelegge for syklistene. Halden kommune skal være en nytenkende foregangskommune for syklistene, og i arbeidet skal det ses på alle typer tiltak, fra skilting/merking, til smarte måter å gi syklistene rang ved deling av vei, bruk av smette- og snarveier, innovasjoner som for eksempel rød maling og kreativ arealutnyttelse ved etablering av bygging av nye gang- og sykkelveier.

Hjertesoneskoler (trygge skoleveier)

Halden kommune jobber videre med å gjøre alle skolene i Halden til Hjertesoneskoler. I forbindelse med nye skoler ved Os, idrettsarena, basishall og Storsenteret må det legges til rette for gående og syklende, og koble dette opp mot nasjonale og regionale sykkelveier.

Bysykkelordning

Kommunedirektøren jobber videre med å utvikle bysykkelordningen i Halden.

Klima og miljø:

Klimaplanen og -budsjett

Halden kommune har vedtatt en klimaplan med mange tiltak. Det er satt av 1,5 millioner i budsjettet til gjennomføring av tiltak i klimaplanen. Veitrafikk stod for 41% av utslippene i 2016.

Dette er den største enkeltfaktoren og den som kommunen har størst påvirkning på. Løsningen er å legge til rette for at flest mulig kan gå, sykle eller bruke kollektiv i tillegg til å fase inn elektrifiserte biler. Tiltak kommunedirektøren kan vurdere å benytte er utbygging av ladeinfrastruktur i borettslag ved gateparkering, og til private og offentlig eide parkeringsplasser, parkeringsrestriksjoner, bilfrie gater, enveiskjørte gater, utvide og styrke kommunens deleordning for elbiler og elsykler, promotere samkjøring, utbedre sykkelnett og snarveier, påvirke viktige aktører ift. sykling, prioritert vintervedlikehold av sykkelfelt og bedre sykkelparkering. Kommunedirektøren legger frem forslag til tiltak for beslutning i hovedutvalget. I kommunale byggeprosjekter skal det også legges om til fossilfrie anleggsmaskiner, kreves fossilfri byggtørk i egne byggeprosjekter og være fossilfrie anleggsplasser i egne prosjekter.

Folkehelse, økologisk fotavtrykk og klima

Arbeidet for folkehelse, økologisk fotavtrykk og klima er tverrsektorielt. Alle planer, utredning og tiltak Halden kommune jobber med skal vise det økologiske fotavtrykket samt vurdere hvordan folkehelse og klima påvirkes på kort og lang sikt.

Budsjettpost miljøvern

Denne budsjettposten skal brukes til å gjennomføre tiltak og dekke egne utgifter ved etablering av samarbeidsprosjekt knyttet til svartelistede arter, etablering av skolehager, øke det biologiske mangfoldet, reetablering av natur, gjøre Halden kommune til en insektvennlig kommune, organisere forvaltning av villsvin og bekjempe sykdom på villaks i Enningdalselva.

Kommunal planlegging:

Sentrumsutvikling

Det er satt av midler til 2 nyansettelser i løpet av året som skal jobbe med sentrumsutvikling og tilrettelegging for økt boligbygging i sentrum.

Det er et behov for nye boliger i sentrum for folk med lavere og middels inntekt. Kommunen skal utvikle prosjekt på egne tomter som er egnet for boligbygging og i tillegg samarbeide med grunneiere og entreprenører for utvikling av større boligprosjekt.

Arbeidet med gatebruksplaner skal intensiveres og være et hjelpemiddel i forbindelse med større gravearbeider i sentrum. Et aktuelt prosjekt med oppstart tidlig 2021 vil være Olav 5 gate.

Eiendomsstrategi

Utbygging av Storsenteret (med kino, bibliotek, Familiens hus og fritidstilbud), nye skoler på Risum og Os medfører at eksisterende kommunale bygg tømmes og må få ny bruk.

Det må vurderes i hvilken grad disse eiendommene/bygningene kan bidra til sentrumsutvikling. Samtidig bør eksisterende anlegg som blant annet gymsaler på skolene driftes videre som anlegg i nærmiljøet. Kommune direktøren bes legge fram en revidert Eiendomsstrategi til politisk behandling tidlig i 2021.

Sentraladministrasjonen:

Pilotprosjekt - tillitsreform

Kommunedirektøren bes vurdere muligheten for å starte arbeidet med et pilotprosjekt hos noen utvalgte enheter innen fortrinnsvis skole- og helsesektoren. En tillitsreform gjennomføres i samarbeid med enhetene selv, de ansatte og partene i arbeidslivet. Prosjektet skal evalueres og synliggjøre effektene av en reell endret ledelsesmodell til mer tillitsbasert styring og mindre detaljstyring.

Rettferdig arbeidsliv

Kommunedirektøren bes påse og sørge for at Oslo-modellen virker.

Samarbeid mellom fagenheter, kommunale virksomheter, tillitsvalgte og kommuneledelsen

Samarbeidet mellom fagenhetene, kommunale virksomheter, tillitsvalgte og kommuneledelsen videreutvikles. De fleste utviklingsprosjekter og prosesser krever lokal erfaring og et tverrfaglig perspektiv. Til tross for at alle enhetene har stort arbeidspress, kan det oppleves som motiverende å få delta i utviklingen av sitt arbeidssted. Implementeringsarbeidet ved nye tiltak og endringer i organisasjonen vil bli lettere å gjennomføre og oppleves mer hensiktsmessige dersom det er basert på erfaringer og kompetanse som enhetene besitter. Samarbeid på tvers av enhetene gjennom ulike prosjekter og prosesser kan redusere "silotenkning" og føre til en bedre forståelse av kommunens helhetlige organisering og tjenesteforløp.

Månedlige faktura på kommunale avgifter

Kommunedirektøren utreder muligheten for at de som ønsker det kan få en månedlig faktura på kommunale avgifter.

Gjenbruk, anskaffelsesstrategi, innkjøp og FairTrade

Halden kommune skal legge fram en anskaffelsesstrategi med gjenbruk og livsløpsvurderinger som bærende prinsipper. Halden kommune skal fokusere på å finne alternativ til fossile produkter i innkjøp som gir lavt klimafotavtrykk, samt øke gjenbruksgraden, kjøpe brukt IT utstyr og møblemanng, og øke andelen fossilfrie materialer som kjøpes inn. I 2021 skal Halden bli en FairTrade-godkjent kommune.

Premieavvik og bruk av premiefond

Prognosetall for akkumulert premieavvik ved utgangen av 2020 ligger opp mot 340 millioner kroner. På bakgrunn av utredningen som følger budsjettforslaget til kommunedirektøren om bruk av premiefond for å redusere avviket, støtter samarbeidspartiene kommunedirektørens vurdering rundt bruk av premiefond i 2020/2021. Det vil likevel være viktig å se på denne muligheten i løpet av planperioden som et tiltak for å bedre kommunens likviditet og redusere de totale gjeldsforpliktelsene.

Områdeløft Nord

Områdeløft nord følges opp og framdrift rapporteres på fortløpende.

Kjøttfritt alternativ

I alle politiske møter hvor det serveres mat skal det alltid finnes et kjøttfritt alternativ.

Kommunedirektøren skal sikre kjøttfritt alternativ, av god kvalitet, i alle kommunens virksomhet.

IT-Lisenser

Kommunedirektøren bes utrede hvilket handlingsrom som ligger i personvernforordningen GDPR, slik at lisenskostnader kan holdes på et absolutt minimum, f.eks. ved å gjenoppta praksisen med fellesbruker/-lisenser på IT-systemer.

Lærling- og praksisplasser

Kommunedirektøren bes ta ansvar for å sikre et tilstrekkelig antall lærling- og praksisplasser i egen, kommunal regi.

Heltidskultur

Samarbeidspartiene støtter pilotprosjekter for heltidskultur i kommunen. Heltid er til fordel både for arbeidsgiver, arbeidstaker og ikke minst kommunens innbyggere. Å etablere en heltidskultur er nødvendig for å kunne møte fremtidens utfordringer i kommunesektoren.

Kommunedirektøren bes i forlengelsen av en påfølgende evaluering av prosjektene om å vurdere mulighetene for utvide dette til et mer helhetlig prosjekt som gjelder for hele kommuneorganisasjonen. Dette må ses på som et langsiktig prosjekt og en kontinuerlig prosess som vil kreve involvering, organisasjonsendringer og holdningsendringer. Kommunaldirektøren bes lage en handlingsplan med både kortsiktige og langsiktige tiltak som skal bidra til å skape flere hele- og faste stillinger i kommunen.

Midlertidige ansatte, variabel lønn og innleie av vikarbyråer

Bruken av midlertidige ansatte, variabel lønn og innleie av vikarbyråer skal reduseres. Kommunedirektøren bes utrede det totale omfanget av alle ulike utgiftsposter knyttet til dagens situasjon, redegjøre for muligheter og utfordringer og legge fram en helhetlig plan for hvordan en slik reduksjon kan oppnås. Planen bør ses i sammenheng med rekruttering og arbeidet med heltidskultur i kommunen.

Nærmere om tiltak knyttet til endring i eiendomsskatt:

Skoleskyss Os

Generelt skysstilbud til Os skole opprettholdes gjennom anleggsperioden og i henhold til fremdriftsplanen for Os-prosjektet.

Ferietilbud for utviklingshemmede

Utviklingshemmede som bor i egen bolig og får kommunal bistand har i dag ikke mulighet til å reise på fritidsreiser med overnatting utenfor kommunen med kommunal bistand. Dette fører til at flere ikke får mulighet til å overnatte utenfor eget hjem. Det settes av kr 200 000 til en forsøksordning der utviklingshemmede kan søke om tilskudd for å kunne gjennomføre et ferieopphold.

Karrestad barnehage

Karrestad barnehage legges ikke ned.

Ungdomstilbudene

Halden kommune skal videreføre og styrke ungdomstilbudet i kommunal regi. Det er god forebygging at ungdom, som ofte avslutter organisert idrett i 13-årsalderen, har et trygt sted å være i tillegg til skole og hjem. I 2021 skal ungdomsklubben Domino flytte til Os Allé 3, noe som vil kunne gi gode rammer for å utvikle Domino til et bredt og inkluderende ungdomstilbud. Det er viktig at Domino prioriteres i flyttingen slik at det nye tilbudet fremstår som relevant og attraktivt for ungdommen.

Øvrige kuttforslag innen undervisning og oppvekst

Reduksjon i familietjenesten, nedleggelse av Bjørklund barnehage, reduksjon i bruk av assistenter og redusert ledelsesressurs i skole og barnehage gjennomføres ikke. Innsparingstiltakene reverseres med 6,1 millioner kroner i 2021.

Barnetrygd ikke medregnet i økonomisk sosialhjelp

Barnefattigdom er et alvorlig samfunnsproblem. Dagens praksis med at barnetrygd samordnes med sosialhjelp er med på å forsterke dette problemet og samarbeidspartiene fjerner denne avkortingen for å bidra til å bekjempe fattigdom.

Gebyrregulativet

Gebyr knyttet til søknad om sete- og trappeheis

Gebyr for behandling av søknad om trappeheis er «§ 7-1-3 Småheis/trappeheis kroner 4 600», og foreslås redusert til 1 000 kroner.

Gebyr for behandling av søknad om fravik fra Teknisk forskrift er «§ 4-3-5 Fravik/dispensasjon fra TEK 17. Beløp per fravik. Kroner 8 000», og foreslås redusert til 1 000 kroner.

Foreslåtte gebyrsatser gjelder kun ved søknader knyttet til sete- og trappeheis for beboende i flerleilighetsbygg/blokker inntil 4 etg. som ikke har heis.

Budsjettskjema 1A – drift

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammetilskudd	-955 410 216	-985 108 000	-1 015 713 288	-1 036 173 974	-1 067 798 052	-1 100 664 863
Inntekts- og formuesskatt	-767 877 347	-795 573 000	-825 505 000	-839 869 000	-865 744 000	-892 635 000
Eiendomsskatt	-79 260 466	-69 341 000	-88 941 140	-92 641 140	-88 841 140	-85 341 140
Andre generelle driftsinntekter	-5 199 164	-4 184 000	-3 950 000	-2 850 000	-1 750 000	-650 000
Sum generelle driftsinntekter	-1 807 747 193	-1 854 206 000	-1 934 109 428	-1 971 534 114	-2 024 133 192	-2 079 291 003
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 628 500 524	1 675 958 179	1 702 835 666	1 716 543 795	1 760 681 794	1 809 944 793
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Sum netto driftsutgifter	1 744 142 526	1 791 570 982	1 818 448 469	1 832 156 598	1 876 294 597	1 925 557 596
Brutto driftsresultat	-63 604 668	-62 635 018	-115 660 959	-139 377 516	-147 838 595	-153 733 407
Renteinntekter	-10 917 954	-8 400 000	-8 900 000	-9 400 000	-9 900 000	-10 400 000
Utbytter	-9 722 098	-5 000 000	0	0	0	0
Renteutgifter	68 543 115	80 887 281	85 541 744	92 324 744	98 130 744	101 173 744
Avdrag på lån	84 841 190	103 283 000	124 807 101	133 069 000	152 990 000	164 494 000
Netto finansutgifter	132 744 253	170 770 281	201 448 845	215 993 744	241 220 744	255 267 744
Motpost avskrivninger	-115 642 002	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803
Netto driftsresultat	-46 502 417	-7 477 540	-29 824 917	-38 996 575	-22 230 654	-14 078 466
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	610 582	5 000 000	6 750 000	6 891 000	5 019 000	1 660 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 381 003	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	36 300 000	9 000 000	29 597 183	38 627 841	23 733 920	18 940 732
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 529 579	7 477 734	29 824 917	38 996 575	22 230 654	14 078 466
Fremført til inndekning i senere år (+ = merforbruk)	-18 972 838	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B – drift

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Fellesområder	25 626	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	90 280 117	90 589 364	95 195 143	93 709 773	97 081 773	99 994 773
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	675 639 116	692 960 132	713 501 610	725 432 610	741 338 610	756 458 610
Kommunalavdeling Helse og mestring	623 060 079	653 692 767	670 004 373	676 351 373	699 142 373	725 660 373
Kommunalavdeling Teknisk	86 895 893	101 949 020	91 479 101	90 558 101	92 855 101	95 210 101
Fellesfunksjoner	165 136 290	95 066 428	87 998 030	83 185 530	79 814 530	78 950 530
VAR og Havn	972 935	0	0	0	0	0
Samfunn og samskaping	177 269 452	176 748 286	179 705 690	182 354 689	185 497 688	188 718 687
Sum bevilgninger drift, netto	1 819 279 507	1 811 005 997	1 837 883 947	1 851 592 076	1 895 730 075	1 944 993 074
Herv:						
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Netto renteutgifter og -inntekter	24 245 737	25 887 281	25 887 744	25 887 744	25 887 744	25 887 744
Avdrag på lån	32 500	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Overføring til investering	609 065	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 401 274	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	59 650 953	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 628 500 524	1 675 958 179	1 702 835 666	1 716 543 795	1 760 681 794	1 809 944 793

Budsjettskjema B3

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammetilskudd	-955 410 216	-985 108 000	-1 015 713 288	-1 036 173 974	-1 067 798 052	-1 100 664 863
Inntekts- og formuesskatt	-767 877 347	-795 573 000	-825 505 000	-839 869 000	-865 744 000	-892 635 000
Eiendomsskatt	-79 260 466	-69 341 000	-88 941 140	-92 641 140	-88 841 140	-85 341 140
Andre skatteinntekter	-46 113	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-108 995 995	-52 915 813	-52 923 431	-51 823 431	-50 723 431	-49 623 431
Overføringer og tilskudd fra andre	-287 945 895	-237 477 167	-242 358 679	-242 358 679	-242 358 679	-242 358 679
Brukerbetalinger	-63 421 797	-67 464 481	-68 691 674	-68 691 674	-68 691 674	-68 691 674
Salgs- og leieinntekter	-267 742 114	-276 519 257	-265 180 975	-278 580 975	-278 580 975	-278 580 975
Sum driftsinntekter	-2 530 699 944	-2 484 398 718	-2 559 314 187	-2 610 138 873	-2 662 737 951	-2 717 895 762
Lønnsutgifter	1 181 012 370	1 163 787 623	1 201 152 246	1 203 217 246	1 203 717 246	1 203 717 246
Sosiale utgifter	320 665 697	331 656 806	327 359 105	328 208 105	329 063 105	328 732 105
Kjøp av varer og tjenester	675 298 607	654 669 914	648 269 661	670 213 791	712 996 791	762 590 791
Overføringer og tilskudd til andre	174 513 192	156 036 554	151 259 413	153 509 412	153 509 411	153 509 410
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Sum driftsutgifter	2 467 131 867	2 421 763 700	2 443 653 228	2 470 761 357	2 514 899 356	2 564 162 355
Brutto driftsresultat	-63 568 077	-62 635 018	-115 660 959	-139 377 516	-147 838 595	-153 733 407
Renteinntekter	-10 917 954	-8 400 000	-8 900 000	-9 400 000	-9 900 000	-10 400 000
Utbytter	-9 722 098	-5 000 000	0	0	0	0
Renteutgifter	68 543 115	80 887 281	85 541 744	92 324 744	98 130 744	101 173 744
Avdrag på lån	84 841 190	103 283 000	124 807 101	133 069 000	152 990 000	164 494 000
Netto finansutgifter	132 744 253	170 770 281	201 448 845	215 993 744	241 220 744	255 267 744
Motpost avskrivninger	-115 642 002	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803
Netto driftsresultat	-46 465 826	-7 477 540	-29 824 917	-38 996 575	-22 230 654	-14 078 466
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	610 582	5 000 000	6 750 000	6 891 000	5 019 000	1 660 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 381 003	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	36 300 000	9 000 000	29 597 183	38 627 841	23 733 920	18 940 732
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 529 579	7 477 734	29 824 917	38 996 575	22 230 654	14 078 466
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-18 936 247	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2A – investering

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	413 174 850	625 728 160	596 451 000	845 140 000	640 765 000	199 050 000
Tilskudd til andres investeringer	3 566 988	0	4 680 000	11 030 000	230 000	650 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 720 466	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Utlån av egne midler	48 276 684	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000
Avdrag på lån	18 128 175	19 500 000	21 000 000	22 000 000	22 000 000	22 000 000
Sum investeringsutgifter	485 867 163	716 278 160	693 181 000	949 220 000	734 045 000	292 750 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-44 238 562	-55 376 834	-73 595 100	-69 224 100	-55 613 000	-2 650 000
Tilskudd fra andre	-179 204 800	0	0	0	-80 000 000	-69 000 000
Salg av varige driftsmidler	-4 138 617	-10 000 000	-19 600 000	-10 000 000	-10 000 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-22 888 078	-19 500 000	-21 000 000	-22 000 000	-22 000 000	-22 000 000
Bruk av lån	-236 975 869	-635 120 826	-574 994 900	-840 935 900	-568 588 000	-199 100 000
Sum investeringsinntekter	-487 445 926	-719 997 660	-689 190 000	-942 160 000	-736 201 000	-292 750 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-610 582	-5 000 000	-11 191 000	-6 060 000	-6 844 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	5 396 832	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-1 087 021	9 000 000	7 200 000	-1 000 000	9 000 000	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	3 699 228	4 000 000	-3 991 000	-7 060 000	2 156 000	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	2 120 466	280 500	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B – investering

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Fellesområder	0	1 300 000	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	946 125	940 000	17 440 000	13 940 000	7 440 000	1 000 000
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	5 500 418	13 342 000	14 500 000	3 500 000	0	0
Kommunalavdeling Helse og mestring	69 954 090	11 956 000	24 150 000	55 750 000	2 500 000	2 500 000
Kommunalavdeling Teknisk	86 008 822	285 248 650	310 361 000	480 450 000	269 825 000	15 050 000
Fellesfunksjoner	0	1 750 000	0	0	0	0
VAR og Havn	184 992 837	306 241 510	228 500 000	189 500 000	184 000 000	178 500 000
Samfunn og samskaping	918 575	4 950 000	1 500 000	102 000 000	177 000 000	2 000 000
Org. oppsett mangler	64 853 984	0	0	0	0	0
Sum 2B	413 174 850	625 728 160	596 451 000	845 140 000	640 765 000	199 050 000